

**Прочетете текста и отговорете на въпросите, поставени към него (1. – 4. включително).**

Забелязали ли сте, че за повечето хора всички представители на семейство Борови са „борче“? Всъщност всеки може да се научи да различава родовете дървета от семейство Борови, естествено срещащи се в България. Усвояването на тези умения, освен че ще може да достави приятни моменти, когато човек е сред природата, има и редица полезни приложения, сред които можем да споменем, че вече ще знаем какво точно ни продават, когато купуваме „коледна елха“, която най-често е... смърч. А не е без значение дали купуваме смърч, или ела, защото смърчовите дръвчета също са красиви, но техните иглици опадват много по-бързо от тези на елата и ако сме купили смърч за коледна елха, то е много вероятно скоро тя да остане без игличките си.

В България естествено разпространени са три рода дървета от семейство Борови: род Ела с два вида, род Смърч с един вид и род Бор с шест вида.

Всички видове от семейство Борови имат два ясно различими белега – игловидни листа (иглички) и шишарки.

Всички видове бор се отличават много ясно от другите иглолистни по това, че игличките им винаги са събрани в снопчета по две (при 5 от нашите видове) или по пет (при 1 наш вид). При другите два рода – ела и смърч, игличките са винаги по една върху клонките. При смърча игличките са разположени върху къса, тясна, вдървеняла кафява дръжка и в напречно сечение са ромбовидни.

При елата игличките при основата са дисковидно разширени и с тези зелени дискове се прикрепват към клонките. В напречно сечение са плоски и с две бели ивици от долната страна.

Ако игличките са разположени в снопчета по две или пет, пред нас е бор, ако игличките са единични и се закрепват към стъблото с вдървенели дръжки – то това е смърч, а ако дървото е с единични иглички, които се закрепват към стъблото със зелени дисковидни разширения – то това е ела, като при елата също така имаме две бели ивици от долната страна на игличките.

Тези разяснения се отнасят за естествено разпространените родове от семейство Борови в България. Освен тях в паркове, градини и горски резервати се срещат и други родове иглолистни, които съответно имат други характерни белези.

*Из интернет*

**1. Кое заглавие НЕ е подходящо за текста?**

- А) Иглолистните растения в България
- Б) Българската флора
- В) Семейство Борови
- Г) По какво се различават борът, смърчът и елата

**2. Какъв е видът на текста според сферата му на употреба?**

- А) медиен
- Б) разговорен
- В) художествен
- Г) официално-делови

3. С коя дума може да се замени подчертаната в текста дума *естествено*, без това да доведе до промяна на смисъла?
- А) непринудено                      Б) закономерно  
В) несъмнено                        Г) природно
4. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?
- А) Най-често за Коледа се продават смърчове, а не елхи.  
Б) В паркове, градини и морски резервати се срещат и иглолистни дървета, различни от бора, смърча и елата.  
В) Ако са налице две бели ивици от долната страна на игличките, то дървото е ела.  
Г) Всички видове от семейство Борове имат шишарки и иглички.
5. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?
- А) Повечето войници са полупремръзнали и етрополци им оказват помощ в борбата с неумолимата природа.  
Б) Войските на Сюлейман паша са обезсърчени, с което е осуетен основният стратегически замисъл на турското командване.  
В) Априлското въстание е връхна точка в българското национално-освободително движение през епохата на Възраждането.  
Г) Победителите искали да ознаменуват триумфа си, като изстрелят по един залп, но се унесли и станала канонада.
6. В кой от редовете НЕ е допусната правописна грешка?
- А) двойствен, свойствен, тайнствен  
Б) поддръжка, военнопленически, разделенен  
В) Горна Баня, Стара Загора, Велико Търново  
Г) окалян, окрепнал, окървавен
7. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?
- А) Днешните оценки са, че Априлското въстание, макар и незавършило с военен успех, постига своята политическа цел, тъй като народният бунт намира силен отзвук в света.  
Б) Бенковски, роден в Копривщица, издига знамето на бунта, като изрича думите: „Ставайте робове, аз не ща ярем!“.  
В) Пътят към мечтаната векове свобода, тръгва от Калъчевия мост с гръмкия екот от пушката на Георги Тиханек, събудил цял един народ да въстане срещу робството.  
Г) Кога и как е възникнал градът, никой не знае не защото няма източници на информация, а защото никой не ги е проучил.
8. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?
- А) Макар и определен от БРЦК за главен апостол, с развитието на събитията, Волов отстъпва тази чест на Бенковски, пренебрегвайки личната слава в името на общото дело.  
Б) Често имената на загиналите обикновени хора, които всъщност са главните освободители на България не се знаят или са забравени.  
В) Българската държава на духа не е преставала да съществува дори когато сме нямали държавност.

Г) Копривщенските производители, които имат достъп до много пазари включени в Османската империя, натрупват средства и ги влагат в образованието на децата си.

**9. В кое от изреченията е допусната граматична грешка?**

- А) Една батарея от полка се състояла от седем-осем изстребителя.
- Б) Почитта към мъртвите, разбира се, налагало да се погребат телата, но това не ставало винаги по време на война.
- В) На 26-годишна възраст Христо се записва в четата на Панайот Хитов, чийто знаменосец е Васил Левски.
- Г) Помня пралядо си фронтовак, за когото се знае, че побелял за един ден, когато куршум минал през шапката му.

**10. В кое от изреченията НЕ е допусната граматична грешка?**

- А) Неочакваната атака и тъмнината паникьосва турския аскер, които сметнали, че цялата руска войска ги напада.
- Б) Пейо Инджов бил признат за влиятелен чорбаджия и образован човек – говорел на няколко чужди езици.
- В) Драматургът работи в Българското книжовно дружество и редактира своя печатен орган „Периодическо списание“.
- Г) Тодор Пеев става председател на етрополския и правешкия революционен комитет.

**11. В кое от изреченията е допусната грешка при членуването?**

- А) През дългите векове на игото нашият народ не се примирява със съдбата на роба, а работи, за да се поддържа жив българският дух.
- Б) Градът пази спомена за своя велик син и подвига и храбростта му няма да бъдат забравени никога.
- В) Да лишиш човека от свободата му, е най-големият грях.
- Г) Замисълът на Мохамед Али паша – командващия Дунавската армия, е бил да се отслаби натискът върху Сюлейман паша при Шипка.

**12. В кое от изреченията НЕ е допусната грешка при членуването?**

- А) Пратете ме да се бия с дяволът в ада, но не и с виелиците на височина 5000 фута на върха на планината.
- Б) С помощта на етрополци пътя на западния отряд към прохода е открит.
- В) Народът, който се е научил да жертва живота си, се е отучил да бъде робът, търпял игото векове.
- Г) Познавайки убежденията на поборника, Васил Йонков – сподвижника на Апостола, се доверява на овчаря и го прави съзаклятник.

**13. В кой от отговорите НЕ е посочено правилно значението на устойчивото словосъчетание?**

- А) показвам вратата – изпъждам, грубо изгонвам някого
- Б) показвам къде зимуват раците – не се съобразявам с нечий очаквания
- В) показвам си зъбите – остро реагирам на някакви нападки
- Г) показвам вид – преструвам се, старая се да скрия намеренията си





## ЛИСТ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

За входното ниво по БЕЛ за 10. клас

### Вариант 2

1.	А	×	В	Г
2.	×	Б	В	Г
3.	А	Б	В	×
4.	А	×	В	Г
5.	А	Б	×	Г
6.	×	Б	В	Г
7.	А	Б	×	Г
8.	А	Б	×	Г
9.	А	×	В	Г
10.	А	Б	В	×
11.	А	×	В	Г
12.	А	Б	×	Г
13.	А	×	В	Г
14.	×	Б	В	Г
15.	А	×	В	Г
16.	А	Б	В	×
17.	А	Б	В	×
18.	А	Б	В	×
19.	А	Б	В	×
20.	×	Б	В	Г

- Този лист е за учителя – направете си шаблон за проверка, като копирате листа и изрежете с макетно ножче кутийката с кръстчето, което показва верния отговор. Така много лесно ще проверите теста, след като сте снимали листа за отговори от предната страница и сте го раздали на учениците за попълване.

Максималният брой точки от входното ниво е 25 точки – 20 от теста (по една точка за всеки верен отговор) и 5 от свободния отговор.

### Скала за оценяване

<i>Брой точки</i>	<i>Оценка</i>
25 – 21	Отличен
20 – 16	Много добър
15 – 11	Добър
10 – 8	Среден
Под 8	Слаб

**Примерен отговор на 21. въпрос:** Молитвата на лирическият герой на Христо Ботев от стихотворението „Моята молитва“ е отправена към Бога, който има просвещенски („боже на разума“) и романтически черти „защитниче на робите“, „любов жива за свобода“, Бог на „народите“). Тя е молитва за борба, революция и смърт – „в редовете на борбата / да си найда и аз гробът!“; неистова по своята сила и категорична със своето спокойствие молитва за действеност „не оставяй да изстине / буйно сърце на чужбина“) и молба за глас, който да има силата да преодолее своята самота сред робската тишина, за да извика волята си за свобода: „не оставяй... и гласът ми да премине / тихо като през пустиня!“.